

**Programma van
Toetsing en Afsluiting**

MAVO 2024-2026

Beste leerling,

Welkom in klas 3!

Je hebt nu het Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA) in handen. Dit PTA is geldig voor leerlingen die in augustus 2024 zijn begonnen in mavo-3 en die normaal gesproken in 2026 de opleiding afronden.

Het examen mavo bestaat voor de meeste vakken uit twee onderdelen: het schoolexamen (SE) en het centraal examen (CE). Het eindcijfer van het schoolexamen telt voor 50% mee bij de berekening van je eindcijfer, het cijfer van het CE is de andere 50%.

Een aantal vakken kent alleen een schoolexamen, voor deze vakken is er dus geen centraal examen.

Sommige vakken nemen in klas 3 al één of meer SE-toetsen af, andere vakken beginnen daarmee pas in het laatste leerjaar.

In dit boekje vind je een overzicht van alle toetsen die worden afgenomen in het kader van het schoolexamen. Je ziet o.a. wanneer een toets afgenomen zal worden, hoe lang dat duurt en wat de inhoud is van de leerstof.

Dit PTA staat in principe vast en kan slechts bij hoge uitzondering worden gewijzigd. Over wijzigingen zullen we jou en je ouders/verzorgers altijd informeren.

Naast dit PTA verschijnt er ook een Examenreglement. Hierin kun je alles terugvinden over hoe het schoolexamen en het centraal examen worden georganiseerd en wat je rechten en plichten zijn.

Namens alle collega's wens ik je komend schooljaar veel plezier en succes toe!

Met vriendelijke groet,

Marco Bakker

Examensecretaris ONC Parkdreef

Vak	Nederlands	Afdeling	mavo
Methode	Nieuwe Nederlands		

Toetsen							
Toetscode	Inhoud en omschrijving	Toetsvorm	Domeinen	Duur	Afname	Weging %	Herkansbaar
m4nese1	Spelling werkwoorden	schriftelijk	K2/K3	40'	oktober 2025	15	ja
m4nese2	Spreekvaardigheid	mondeling	K1/ K2/ K5/ V1	10'	PWW 1	15	ja
m4nese3	Leesvaardigheid	schriftelijk	K2/ K6/ V1	65'	december 2025	15	ja
m4nese4	Fictie	mondeling	K2/ K5/ K8/ V1	20'	PWW 2	20	nee
m4nese5	Kijk- en luistertoets	schriftelijk	K4	120'	februari 2026	15	nee
m4nese6	Schrijfvaardigheid gedocumenteerd schrijven	schriftelijk	K1/ K7/ V1/ V2/ V3	90'	PWW 3	20	ja

Praktische opdrachten						
Toetscode	Inhoud en omschrijving	Domeinen	Duur	Afname	Weging %	Herkansbaar

Handelingsdelen			
Toetscode	Inhoud en omschrijving	Domeinen	Afname / inleveren

Examenprogramma

Exameneenheden		GT	CE	moet op SE	mag op SE
NE/K/1	Oriëntatie op leren en werken	X		GT	
NE/K/2	Basisvaardigheden	X		GT	
NE/K/3	Leervaardigheden voor het vak Nederlands	X	GT	GT	
NE/K/4	Luister- en kijkvaardigheid	X		GT	
NE/K/5	Spreek- en gespreksvaardigheid	X		GT	
NE/K/6	Leesvaardigheid	X	GT		GT
NE/K/7	Schrijfvaardigheid	X	GT		GT
NE/K/8	Fictie	X		GT	
NE/V/1	Verwerven, verwerken en verstrekken van informatie	X		GT	
NE/V/2	Schrijven op basis van documentatie	X		GT	
NE/V/3	Vaardigheden in samenhang	X		GT	

Opmerkingen

Een uitgebreide beschrijving van het examenprogramma is te vinden via de volgende link: www.examenblad.nl

Vak	Frans	Afdeling	mavo
Methode	Libre Service Junior		

Toetsen							
Toetscode	Inhoud en omschrijving	Toetsvorm	Domeinen	Duur	Afname	Weging %	Herkansbaar
m4fase1	Ondersteunende vaardigheden + leesvaardigheid	schriftelijk	MVT/K 2-3-4	45'	PWW 1	20	ja
m4fase2	Schrijfvaardigheid	schriftelijk	MVT/K1-7 /V4	90'	PWW 2	20	ja
m4fase3	Kijk- en Luistervaardigheid	schriftelijk	MVT/K5	45'	jan/feb	20	nee
m4fase4	Spreekvaardigheid	mondeling	MVT/K1-6 / V4	15'	PWW 3	20	nee
m4fase5	Ondersteunende vaardigheden + leesvaardigheid	schriftelijk	MVT/K2-3/V1	45'	PWW 3	20	ja

Praktische opdrachten						
Toetscode	Inhoud en omschrijving	Domeinen	Duur	Afname	Weging %	Herkansbaar

Handelingsdelen			
Toetscode	Inhoud en omschrijving	Domeinen	Afname / inleveren
m4fahd1	Schrijfdossier	MVT/K1-7	Inleveren voor 1 februari 2026

Examenprogramma

Exameneenheden		B	KB	GL/TL	CE	moet op SE	mag op SE
MVT/K/1	Oriëntatie op leren en werken	X	X	X		B, K, GT	
MVT/K/2	Basisvaardigheden	X	X	X		B, K, GT	
MVT/K/3	Leervaardigheden in de moderne vreemde talen	X	X	X	B, K, GT	B, K, GT	
MVT/K/4	Leesvaardigheid	X	X	X	B, K, GT		B, KB, GT
MVT/K/5	Luister- en kijkvaardigheid	X	X	X		B, K, GT	
MVT/K/6	Gespreksvaardigheid	X	X	X		B, K, GT	
MVT/K/7	Schrijfvaardigheid ¹	X	X	X		B, K, GT	
MVT/V/1	Leesvaardigheid			X		GT²	
MVT/V/1	Leesvaardigheid			X	GT³		GT⁴
MVT/V/3	Kennis van land en samenleving			X	GT⁵		GT
MVT/V/4	Verwerven, verwerken en verstrekken van informatie			X		GT	
MVT/V/5	Vaardigheden in samenhang			X	GT		GT

Opmerkingen

Een uitgebreide beschrijving van het examenprogramma is te vinden via de volgende link: www.examenblad.nl

Vak	Duits						Afdeling	mavo
Methode	Zugspitze							

Toetsen							
Toetscode	Inhoud en omschrijving	Toetsvorm	Domeinen	Duur	Afname	Weging %	Herkansbaar
m4duse1	Ondersteunende vaardigheden: leesvaardigheid, grammatica en idioom	schriftelijk	MVT/K/2/3/4	90'	PWW 1	14	ja
m4duse2	Boektoets	schriftelijk	MVT/V/1	90'	december	13	ja
m4duse3	Ondersteunende vaardigheden: leesvaardigheid, grammatica en idioom	schriftelijk	MVT/K/2/3/4	90'	PWW 2	14	ja
m4duse4	Luister- en kijkvaardigheid	schriftelijk	MVT/K/5	60'	januari	15	nee
m4duse5	Ondersteunende vaardigheden: leesvaardigheid, grammatica en idioom	schriftelijk	MVT/K/2/3/4	90'	maart	14	ja
m4duse6	Spreekvaardigheid	mondeling	MVT/K/1/2/3/6 + V/4	20'	PWW 3	15	nee
m4duse7	Schrijfvaardigheid	schriftelijk	MVT/K/1/7	90'	PWW 3	15	ja

Praktische opdrachten							
Toetscode	Inhoud en omschrijving	Domeinen	Duur	Afname	Weging %	Herkansbaar	

Handelingsdelen			
Toetscode	Inhoud en omschrijving	Domeinen	Afname / inleveren
m3duhd1	Boekverslag 1	MVT/V/1	november 2024
m3duhd2	Boekverslag 2	MVT/V/1	februari 2025
m3duhd3	Boekverslag 3	MVT/V/1	mei 2025

Examenprogramma

Tabel 2:

Verdeling van de examenstof Engels, Duits, Frans, Spaans Turks en Arabisch over het **papieren** centraal examen en schoolexamen.

Examineenheden	B	KB	GL/TL	CE	moet op SE	mag op SE
MVT/K/1 Oriëntatie op leren en werken	X	X	X		B, K, GT	
MVT/K/2 Basisvaardigheden	X	X	X		B, K, GT	
MVT/K/3 Leervaardigheden in de moderne vreemde talen	X	X	X	B, K, GT	B, K, GT	
MVT/K/4 Leesvaardigheid	X	X	X	B, K, GT		B, KB, GT
MVT/K/5 Luister- en kijkvaardigheid	X	X	X		B, K, GT	
MVT/K/6 Gespreksvaardigheid	X	X	X		B, K, GT	
MVT/K/7 Schrijfvaardigheid ¹	X	X	X		B, K, GT	
MVT/V/1 Leesvaardigheid			X		GT²	
MVT/V/1 Leesvaardigheid			X	GT³		GT⁴
MVT/V/3 Kennis van land en samenleving			X	GT⁵		GT
MVT/V/4 Verwerven, verwerken en verstrekken van informatie			X		GT	
MVT/V/5 Vaardigheden in samenhang			X	GT		GT

Opmerkingen

Een uitgebreide beschrijving van het examenprogramma is te vinden via de volgende link: www.examenblad.nl

Vak	Engels	Afdeling	mavo
Methode	Readers, Wasp reporter		

Toetsen							
Toetscode	Inhoud en omschrijving	Toetsvorm	Domeinen	Duur	Afname	Weging %	Herkansbaar
m4ense1	Aan het examen gerelateerde ondersteunende vaardigheden	schriftelijk	K2,3,4,5 V4	45'	oktober 2025	20	ja
m4ense2	Portfolio schrijfvaardigheid	werkstuk	K 1,2,3,4,5,7 V 3,4,5	periode 1	oktober 2025	10	nee
m4ense3	Schrijfvaardigheid: Letter /E-mail/Creative	schriftelijk	K 1,2,3,4,5,7 V 3,4,5	60'	PWW 1	10	ja
m4ense4	Gespreksvaardigheid: Articles/Short story/Picture description	mondeling	K1,2,4,5,6 V 3,4,5	20'	PWW 2	20	nee
m4ense5	Kijk -en Luistervaardigheid	schriftelijk	K 2,4,5 V 3,4,5	60'	maart 2026	20	nee
m4ense6	Portfolio Leesvaardigheid	werkstuk	K 1,4 V 1,4,5	periode 3	maart 2026	10	nee
m4ense7	Leesvaardigheid: Examenteksten	schriftelijk	K1,4 V 1,4,5	90'	PWW 3	10	ja

Praktische opdrachten							
Toetscode	Inhoud en omschrijving	Domeinen	Duur	Afname	Weging %	Herkansbaar	

Handelingsdelen			
Toetscode	Inhoud en omschrijving	Domeinen	Afname / inleveren

Examenprogramma

Tabel 2:

Verdeling van de examenstof Engels, Duits, Frans, Spaans, Turks en Arabisch over het **papieren** centraal examen en schoolexamen.

Exameneenheden		B	KB	GL/TL	CE	moet op SE	mag op SE
MVT/K/1	Oriëntatie op leren en werken	X	X	X		B, K, GT	
MVT/K/2	Basisvaardigheden	X	X	X		B, K, GT	
MVT/K/3	Leervaardigheden in de moderne vreemde talen	X	X	X	B, K, GT	B, K, GT	
MVT/K/4	Leesvaardigheid	X	X	X	B, K, GT		B, KB, GT
MVT/K/5	Luister- en kijkvaardigheid	X	X	X		B, K, GT	
MVT/K/6	Gespreksvaardigheid	X	X	X		B, K, GT	
MVT/K/7	Schrijfvaardigheid ¹	X	X	X		B, K, GT	
MVT/V/1	Leesvaardigheid			X		GT²	
MVT/V/1	Leesvaardigheid			X	GT³		GT⁴
MVT/V/3	Kennis van land en samenleving			X	GT⁵		GT
MVT/V/4	Verwerven, verwerken en verstrekken van informatie			X		GT	
MVT/V/5	Vaardigheden in samenhang			X	GT		GT

Opmerkingen

Een uitgebreide beschrijving van het examenprogramma is te vinden via de volgende link: www.examenblad.nl

Vak	Geschiedenis	Afdeling	mavo
Methode	Tijd voor Geschiedenis		

Toetsen							
Toetscode	Inhoud en omschrijving	Toetsvorm	Domeinen	Duur	Afname	Weging %	Herkansbaar
m4gsse1	6. Staatsinrichting van Nederland	schriftelijk	GS/K/1 + GS/K/2 + GS/K/3 + GS/K/5 + GS/K/10 + GS/V/7	40'	september 2025	10	nee
m4gsse2	6. Staatsinrichting van Nederland 1. De Eerste Wereldoorlog	schriftelijk	GS/K/1 + GS/K/2 + GS/K/3 + GS/K/5 + GS/K/10 + GS/V/7	90'	PWW 1	15	ja
m4gsse3	2. Het Interbellum	schriftelijk	GS/K/1 + GS/K/2 + GS/K/3 + GS/K/10 + GS/V/7	40'	december 2025	10	nee
m4gsse4	6. Staatsinrichting van Nederland 1. De Eerste Wereldoorlog 2. Het Interbellum 3. De Tweede Wereldoorlog	schriftelijk	GS/K/1 + GS/K/2 + GS/K/3 + GS/K/4 + GS/K/5 + GS/K/10 + GS/V/7	90'	PWW 2	25	ja
m4gsse5	4. De periode 1945-1989	schriftelijk	GS/K/1 + GS/K/2 + GS/K/3 + GS/K/4 + GS/K/8 + GS/K/9 + GS/K/10 + GS/V/7	40'	maart 2026	10	nee
m4gsse6	6. Staatsinrichting van Nederland 1. De Eerste Wereldoorlog 2. Het Interbellum 3. De Tweede Wereldoorlog 4. De periode 1945-1989 5. Een nieuwe wereldorde	schriftelijk	GS/K/1 + GS/K/2 + GS/K/3 + GS/K/4 + GS/K/5 + GS/K/8 + GS/K/9 + GS/K/10 + GS/V/7	120'	PWW 3	30	ja

Praktische opdrachten						
Toetscode	Inhoud en omschrijving	Domeinen	Duur	Afname	Weging %	Herkansbaar

Handelingsdelen			
Toetscode	Inhoud en omschrijving	Domeinen	Afname / inleveren

Examenprogramma

De onderstaande afbeelding van het examenprogramma komt uit de syllabus van 2025. Op het moment van schrijven was de syllabus van 2026 nog niet te vinden op www.examenblad.nl

Exameneenheden		CE	moet op SE	mag op SE
GS/K/1	Oriëntatie op leren en werken		GT	
GS/K/2	Basisvaardigheden		GT	
GS/K/3	Leervaardigheden in het vak geschiedenis en staatsinrichting	GT	GT	
GS/K/4	De koloniale relatie Indonesië - Nederland		(GT*)	(GT*)
GS/K/5	Staatsinrichting van Nederland	GT		GT
GS/K/6	De industriële samenleving in Nederland		(GT*)	(GT*)
GS/K/7	Sociale zekerheid en verzorgingsstaat in Nederland		(GT*)	(GT*)
GS/K/8	Cultureel - mentale ontwikkelingen in Nederland na 1945		(GT*)	(GT*)
GS/K/9	De Koude Oorlog		(GT*)	(GT*)
GS/K/10	Historisch overzicht vanaf 1900	GT		GT
GS/K/11	Het conflict tussen Israël en de Arabische wereld		(GT*)	(GT*)
GS/N/1	Het Indonesisch - Nederlands conflict 1945 - 1949			GT
GS/N/2	Nederland en Europa			GT
GS/N/3	De verhouding mens - milieu			GT
GS/N/4	Ontwikkeling van de gezondheidszorg in Nederland			GT
GS/N/5	Verzuiling en ontzuiling in Nederland			GT
GS/N/6	Nederland en de Verenigde Staten na de Tweede Wereldoorlog			GT
GS/N/7	Verwerven, verwerken en verstrekken van informatie		GT	
GS/N/8	Vaardigheden in samenhang	GT		GT
GS/N/9	Vernijdingsdeel bij historisch overzicht vanaf 1900	GT		GT

* NB1: Het schoolexamen bestaat tenminste uit **3** kerndelen naar keuze van de school

Opmerkingen

Een uitgebreide beschrijving van het examenprogramma is te vinden via de volgende link: www.examenblad.nl

Vak	Aardrijkskunde	Afdeling	mavo
Methodes	DE GEO		

Toetsen							
Toetscode	Inhoud en omschrijving	Toetsvorm	Domeinen	Duur	Afname	Weging %	Herkansbaar
m3akse1	Combitoets 'Arm en rijk'	schriftelijk	K1, 2, 3, 7 V4, 7, 8	45'	oktober	2	nee
m3akse2	Eindtoets 'Arm en rijk'	schriftelijk	K1, 2, 3, 7 V4, 7, 8	90'	PWW 1	5	ja
m3akse3	Combitoets 'Bronnen van energie'	schriftelijk	K1, 2, 3, 5 V2, 7, 8	45'	januari	2	nee
m3akse4	Eindtoets 'Bronnen van energie'	schriftelijk	K1, 2, 3, 5 V2, 7, 8	90'	PWW 2	5	ja
m3akse5	Combitoets 'Grenzen en identiteit'	schriftelijk	K1, 2, 3, 9 V6, 7, 8	45'	maart	2	nee
m3akse6	Eindtoets 'Grenzen en identiteit'	schriftelijk	K1, 2, 3, 9 V6, 7, 8	90'	PWW 3	5	ja
m4akse7	Combitoets 'Bevolking en ruimte'	schriftelijk	K1, 2, 3, 8 V5, 7, 8	45'	oktober	8	ja
m4akse8	Eindtoets 'Bevolking en ruimte'	schriftelijk	K1, 2, 3, 8 V5, 7, 8	90'	PWW1	20	ja
m4akse9	Combitoets 'Weer en klimaat'	schriftelijk	K1, 2, 3, 4 V1, 7, 8	45'	januari	7	ja
m4akse10	Eindtoets 'Weer en klimaat'	schriftelijk	K1, 2, 3, 4 V1, 7, 8	90'	PWW 2	20	ja
m4akse11	Eindtoets 'Water'	schriftelijk	K1, 2, 3, 6 V3, 7, 8	90'	PWW 3	20	ja

Praktische opdrachten						
Toetscode	Inhoud en omschrijving	Domeinen	Duur	Afname	Weging %	Herkansbaar
m3akpo1	Praktische opdracht Grenzen en identiteit Suske en Wiske opdracht / strip over Zoetermeer	K1, 2, 3, 9 V6, 7, 8	90'	maart/april	4	nee

Handelingsdelen			
Toetscode	Inhoud en omschrijving	Domeinen	Afname / inleveren

Examenprogramma

Er is nu nog geen syllabus beschikbaar voor 2026.

Opmerkingen

Een uitgebreide beschrijving van het examenprogramma is te vinden via de volgende link: www.examenblad.nl

Vak	Wiskunde						Afdeling	mavo
Methode	Getal en Ruimte 4-kgt1 en 4-kgt2							

Toetsen							
Toetscode	Inhoud en omschrijving	Toetsvorm	Domeinen	Duur	Afname	Weging %	Herkansbaar
m4wise1	Hoofdstuk 1: Statistiek en Kans	schriftelijk	Wi/K/1, 2, 3, 7, 8 & Wi/V/1, 2, 3, 4	60'	oktober 2025	14	ja
m4wise2	Hoofdstuk 2: Verbanden Hoofdstuk 4: Grafieken en vergelijkingen	schriftelijk	Wi/K/1,2,3,4,8 & Wi/V/1, 2, 3, 4	90'	PWW 1	24	ja
m4wise3	Hoofdstuk 5: Rekenen, meten en schatten	schriftelijk	Wi/K/1, 2, 3, 5 & Wi/V/1, 2, 3, 4	60'	december 2025	14	ja
m4wise4	Hoofdstuk 3: Drie dimensies, afstanden en hoeken Hoofdstuk 6: Vlakke figuren	schriftelijk	Wi/K/1, 2, 3, 6, 8 & Wi/V/1, 2, 3, 4	90'	PWW 2	24	ja
m4wise5	Hoofdstuk 7: Verbanden Hoofdstuk 8: Ruimteteetkunde	schriftelijk	Wi/K/1, 2, 3, 4, 6, 8 & Wi/V/1, 2, 3, 4	90'	PWW 3	24	ja

Praktische opdrachten						
Toetscode	Inhoud en omschrijving	Domeinen	Duur	Afname	Weging %	Herkansbaar

Handelingsdelen			
Toetscode	Inhoud en omschrijving	Domeinen	Afname / inleveren

Examenprogramma

Exameneenheden		GT	CE	moet op SE	mag op SE
WI/K/1	Oriëntatie op leren en werken	X		GT	
WI/K/2	Basisvaardigheden	X		GT	
WI/K/3	Leervaardigheden in het vak wiskunde	X	GT	GT	
WI/K/4	Algebraïsche verbanden	X	GT		GT
WI/K/5	Rekenen, meten en schatten	X	GT		GT
WI/K/6	Meetkunde	X	GT		GT
WI/K/7	Informatieverwerking, statistiek	X		GT	
WI/K/8	Geïntegreerde wiskundige activiteiten	X		GT	
WI/V/1	Aanvullende eisen	X	GT		
WI/V/2	Verrijkingsopdrachten	X		GT	
WI/V/3	Verwerven, verwerken en verstrekken van informatie	X		GT	
WI/V/4	Vaardigheden in samenhang	X	GT		

Opmerkingen

Een uitgebreide beschrijving van het examenprogramma is te vinden via de volgende link: www.examenblad.nl

Vak	Nask1	Afdeling	mavo
Methode	NOVA Max		

Toetsen							
Toetscode	Inhoud en omschrijving	Toetsvorm	Domeinen	Duur	Afname	Weging %	Herkansbaar
m3nsk1se1	H5 Licht	schriftelijk	NASK1/K/7	45'	in de les	5	nee
m3nsk1se2	H7 Materialen H8 Atomen en Straling	schriftelijk	NASK1/K/4,10 en 11	45'	in de les	10	nee
m4nsk1se3	H4 Stoffen	schriftelijk	NASK1/K/4	45'	in de les	5	nee
m4nsk1se4	H10 Krachten H12 Elektriciteit H13 Geluid	schriftelijk	NASK1/K/9, NSK1/V/1 en 2 NASK1/K/5 NASK1/K/8	90'	PWW 1	20	ja
m4nsk1se5	H14 Werktuigen H9 Schakelingen	schriftelijk	NASK1/K/9 NASK1/K/5	90'	PWW 2	20	ja
m4nsk1se6	H15 Beweging H16 Kracht en Beweging	schriftelijk	NASK1/K/9, NSK1/V/1 en 2	90'	PWW 3	20	ja

Praktische opdrachten						
Toetscode	Inhoud en omschrijving	Domeinen	Duur	Afname	Weging %	Herkansbaar
m4nsk1po1	Practicum Elektrische weerstanden	NASK1/V/3 en 4 en NASK1/K/2, 3 en 5	80'		10	
m4nsk1po2	Practicum Het Weer (ontwerpen weerstation)	NASK1/V/3 en 4 en NASK1/K/2, 3 en 12	80'		10	

Handelingsdelen			
Toetscode	Inhoud en omschrijving	Domeinen	Afname / inleveren

Examenprogramma

Exameneenheden		GT	CE	moet op SE	mag op SE
NASK1/K/1	Oriëntatie op leren en werken	X		GT	
NASK1/K/2	Basisvaardigheden	X		GT	
NASK1/K/3	Leervaardigheden in het vak natuurkunde	X	GT	GT	
NASK1/K/4	Stoffen en materialen	X	GT		GT
NASK1/K/5	Elektrische energie	X	GT		GT
NASK1/K/6	Verbranden en verwarmen	X	GT		GT
NASK1/K/7	Licht en beeld	X		GT	
NASK1/K/8	Geluid	X	GT		GT
NASK1/K/9	Kracht en veiligheid	X	GT		GT
NASK1/K/10	Bouw van de materie	X		GT	
NASK1/K/11	Straling en stralingsbescherming	X		GT	
NASK1/K/12	Het weer	X		GT	
NASK1/V/1	Veiligheid in het verkeer	X	GT		GT
NASK1/V/2	Constructies	X	GT		GT
NASK1/V/3	Verwerven, verwerken en verstrekken van informatie	X		GT	
NASK1/V/4	Vaardigheden in samenhang	X	GT		GT

N.B. Dit is het programma van 2025. Voor latere jaren is de syllabus nog niet gepubliceerd.

Opmerkingen

Een uitgebreide beschrijving van het examenprogramma is te vinden via de volgende link: www.examenblad.nl

Vak	Nask 2 (scheikunde)	Afdeling	mavo
Methode	Nova Malmberg (deel a en deel b)		

Toetsen							
Toetscode	Inhoud en omschrijving	Toetsvorm	Domeinen	Duur	Afname	Weging %	Herkansbaar
m4nsk2se1	-Stoffen en mengsels (H1) -Nieuwe stoffen maken (H4) -Chemische reacties (H5) -Stoffen en deeltjes (H7) -Verbranding(H8)	schriftelijk	NASK2/K/2; NASK2/K/3; NASK2/K/4; NASK2/K/5; NASK2/K/6; NASK2/K/1: NASK2/K/11	90'	PWW 1	26	ja
m4nsk2se2	-Stoffen en mengsels (H1) -Mengsels en scheiden (H3) -Metalen (H6) -Zouten (H9) minus waterwinning (§9.5)	schriftelijk	NASK2/K/2; NASK2/K/3; NASK2/K/4; NASK2/K/5; NASK2/K/6; NASK2/K/1: NASK2/K/11	90'	PWW 2	26	ja
m4nsk2se3	-Water (H2) -Waterwinning (§9.5) -Zuren en basen (H10) -Koolstofchemie (H11)	schriftelijk	NASK2/K/2; NASK2/K/3; NASK2/K/5; NASK2/K/6, NASK2/K/8; NASK2/K/9; NASK2/K/10; NASK2/K/11; NASK2/V/1	90'	PWW 3	26	ja

Praktische opdrachten							
Toetscode	Inhoud en omschrijving	Domeinen	Duur	Afname	Weging %	Herkansbaar	
m4nsk2po1	Practicum 1	NASK1/V/3 en 4 en NASK1/K/2, 3 en 4	90'	PWW 2	11	nee	
m4nsk2po2	Practicum 2	NASK1/V/3 en 4 en NASK1/K/2, 3 en 4	90'	PWW 3	11	nee	

Handelingsdelen			
Toetscode	Inhoud en omschrijving	Domeinen	Afname / inleveren

Examenprogramma

Exameneenheden		GT	CE	moet op SE	mag op SE
NASK2/K/1	Oriëntatie op leren en werken	X		GT	
NASK2/K/2	Basisvaardigheden	X		GT	
NASK2/K/3	Leervaardigheden in het vak scheikunde	X	GT	GT	
NASK2/K/4	Mens en omgeving: gebruik van stoffen	X		GT	
NASK2/K/5	Mens en omgeving: verbranding	X	GT		GT
NASK2/K/6	Mens en omgeving: werken bij practicum en in beroepssituaties	X		GT	
NASK2/K/7	Water, zuren en basen	X	GT		GT
NASK2/K/8	Reinigingsmiddelen en cosmetica	X		GT	
NASK2/K/9	Chemie en industrie	X		GT	
NASK2/K/10	Basischemie voor vervolgopleiding en beroep	X	GT		GT
NASK2/K/11	Bouw van de materie	X	GT		GT
NASK2/V/1	Productieprocessen	X	GT		GT
NASK2/V/2	Productonderzoek	X	GT		GT
NASK2/V/3	Verwerven, verwerken en verstrekken van informatie	X		GT	
NASK2/V/4	Vaardigheden in samenhang	X	GT		GT

N.B. Dit is het programma van 2025. Voor latere jaren is de syllabus nog niet gepubliceerd.

Opmerkingen

Een uitgebreide beschrijving van het examenprogramma is te vinden via de volgende link: www.examenblad.nl

Vak	Biologie	Afdeling	mavo
Methodes	Biologie voor jou 8e editie MAX		

Toetsen							
Toetscode	Inhoud en omschrijving	Toetsvorm	Domeinen	Duur	Afname	Weging %	Herkansbaar
m4bise1	Thema 10 Regeling + Thema 11 Zintuigen	schriftelijk	K1, 2, 3, 7, 9, 11 + V2, 3, 4	90'	PWW 1	24	ja
m4bise2	Thema 12 Voeding en Vertering	schriftelijk	K1, 2, 3, 5, 9 + V3, 4	45'	november 2025	10	ja
m4bise3	Thema 13 Transport en afweer + Thema 14 gaswisseling en uitscheiding	schriftelijk	K1, 2, 3, 5, 9, 10 + V1, 3, 4	90'	PWW 2	24	ja
m4bise4	Thema 9 Planten	schriftelijk	K1, 2, 3, 4, 6, 12 + V3, 4	45'	sept/okt. 2025	10	ja
m4bise5	Eindexamenstof	schriftelijk	K1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13 + V 1, 2, 3, 4	120'	PWW 3	20	ja

Praktische opdrachten							
Toetscode	Inhoud en omschrijving	Domeinen	Duur	Afname	Weging %	Herkansbaar	
m4bipo1	Practicum ontkieming	K1, 2, 3, 5, 6, 7 + V3, 4	n.v.t.	periode 1	3	nee	
m4bipo2	Practicum Ethologie	K1, 2, 3, 6, 7 + V2, 3, 4	n.v.t.	periode 1	3	nee	
m4bipo3	Practicum Informatiefolder Thema 13 Transport en afweer	K1, 2, 3, 4, 5, 9, 10 + V1, 3, 4	n.v.t.	februari 2026	3	nee	
m4bispo4	Practicum Lamshart ontleden	K1, 2, 3, 9 + V3, 4	n.v.t.	februari 2026	3	nee	

Handelingsdelen			
Toetscode	Inhoud en omschrijving	Domeinen	Afname / inleveren

Examenprogramma

Exameneenheden		B	K	GT	CE	moet op SE	mag op SE
BI/K/1	Oriëntatie op leren en werken	X	X	X		B/K/GT	
BI/K/2	Basisvaardigheden	X	X	X		B/K/GT	
BI/K/3	Leervaardigheden in het vak biologie	X	X	X	B/K/GT	B/K/GT	
BI/K/4	Cellen staan aan de basis	X	X	X	B/K/GT		B/K/GT
BI/K/5	Schimmels en bacteriën: nuttig en soms schadelijk	X	X	X		B/K/GT	
BI/K/6	Planten en dieren en hun samenhang: de eigen omgeving verkend	X	X	X	B/K/GT		B/K/GT
BI/K/7	Mensen beïnvloeden hun omgeving	X	X	X		B/K/GT	
BI/K/8	Houding, beweging en conditie	X	X	X		B/K/GT	
BI/K/9	Het lichaam in stand houden: voeding en genotmiddelen, energie, transport en uitscheiding	X	X	X	B/K/GT		B/K/GT
BI/K/10	Bescherming	X	X	X		B/K/GT	
BI/K/11	Reageren op prikkels	X	X	X	B/K/GT		B/K/GT
BI/K/12	Van generatie op generatie	X	X	X	B/K/GT		B/K/GT
BI/K/13	Erfelijkheid en evolutie		X	X	GT	K	GT
BI/V/1	Bescherming en antistoffen			X	GT		GT
BI/V/2	Gedrag bij mens en dier			X	GT		GT
BI/V/3	Verwerven, verwerken en verstrekken van informatie			X		GT	
BI/V/4	Vaardigheden in samenhang			X	GT		GT

Opmerkingen

Een uitgebreide beschrijving van het examenprogramma is te vinden via de volgende link: www.examenblad.nl

Vak	Economie						Afdeling	mavo
Methode	Pincode							

Toetsen							
Toetscode	Inhoud en omschrijving	Toetsvorm	Domeinen	Duur	Afname	Weging %	Herkansbaar
m4ecse1	SE H1 en H2 en H3 H1 Inkomen en welvaart; H2 Geld genoeg; H3 Ben jij ondernemend	schriftelijk	EC/K/4A: 1 (1,2,3,4,5),2,3,4,5,6,7,8 EC/K/3 EC/K/8 EC/V/1:3,5,6,7 EC/K/5A: 1 (1 tm 8,11) 2 (2,3),6	90'	PWW 1	34	ja
m4ecse2	SE H4 en H5 en H6 H4 Werk aan de winkel; H5 Hoe werkt de overheid; H6 Iedereen betaalt belasting	schriftelijk	EC/K/6: 1,2,3 EC/K/3 EC/K/8 EC/V/1: 1,2,3,4,8 EC/K/5A: 1 (9,10),2 (1,4,5),3,4,5	90'	PWW 2	33	ja
m4ecse3	SE H7 en H8 H7 Nederland en het buitenland; H8 Ontwikkelingslanden	schriftelijk	EC/K/7: 1,2,3,4,5 EC/K/3 EC/K/8	90'	PWW 3	33	ja

Praktische opdrachten						
Toetscode	Inhoud en omschrijving	Domeinen	Duur	Afname	Weging %	Herkansbaar

Handelingsdelen			
Toetscode	Inhoud en omschrijving	Domeinen	Afname / inleveren

Examenprogramma

		BB	KB	GL/TL
EC/K/1	Oriëntatie op leren en werken			
1.	De kandidaat kan zich oriënteren op de eigen loopbaan en het belang van economie in de maatschappij.	X	X	X
EC/K/2	Basisvaardigheden			
2.	De kandidaat kan basisvaardigheden toepassen die betrekking hebben op communiceren, samenwerken en informatie verwerven en verwerken.	X	X	X
EC/K/3	Leervaardigheden in het vak economie	CE	CE	CE
3.	De kandidaat kan strategische vaardigheden toepassen die bijdragen tot de ontwikkeling van het eigen leervermogen en het vermogen met economische vaktaal te communiceren en onderzoek te doen.	X	X	X
EC/K/4A	Consumptie	CE	CE	CE
4.	De kandidaat heeft inzicht in aspecten van het consumentengedrag, zoals keuzes, behoeften, inkomen en in de functies van het geld, lenen en sparen en kan dit inzicht toepassen in een gegeven casus.	X	X	X
EC/K/4B	Consumptie en consumentenorganisaties			
5.	De kandidaat heeft inzicht in het bankwezen, zoals verkrijgen van vreemd geld, spaarvormen en leningsvormen, en in motieven en kenmerken van verzekeringen en kan hierbij informatie van consumentenorganisaties gebruiken.	X	X	X
EC/K/5A	Arbeid en productie	CE	CE	CE
6.	De kandidaat heeft inzicht in aspecten van het producentengedrag zoals kosten, opbrengsten, winst, toegevoegde waarde, arbeid, arbeidsverdeling, arbeidsproductiviteit, werkgelegenheid, werkloosheid en kan dit inzicht toepassen in een gegeven casus.	X	X	X
EC/K/5B	Arbeid en bedrijfsleven			
7.	De kandidaat heeft inzicht in de productie van goederen en diensten en in de fasen die een product doorloopt vanaf de producent van grondstoffen tot en met de detaillist/winkelier, en kan voorbeelden geven van beroepen/werkzaamheden die typerend zijn voor verschillende economische sectoren.	X	X	X

		BB	KB	GL/TL
EC/K/6	Overheid en bestuur			CE
8.	De kandidaat heeft inzicht in de sociale, economische en financiële functies van de overheid en kan dit inzicht toepassen in een gegeven casus.	X	X	X
EC/K/7	Internationale ontwikkelingen	CE	CE	CE
9.	De kandidaat heeft inzicht in internationale economische betrekkingen zoals Nederland als open economie, de Europese Unie, ontwikkelingsproblematiek en kan dit inzicht toepassen in een gegeven casus.	X	X	X
EC/K/8	Natuur en milieu			
10.	De kandidaat heeft inzicht in de samenhang tussen consumptie, productie en het milieu, en kan aan de hand van voorbeelden op het gebied van milieuschade de rol van overheid, maatschappelijke organisaties en individuele personen beschrijven.	X	X	X
EC/V/1	Verrijkingstof			CE
11.	De kandidaat heeft inzicht in de achtergronden van de problematiek betreffende: <ul style="list-style-type: none"> – de ontwikkeling van het begrotingstekort en de staatsschuld – de systematiek en uitgangspunten van loon- en inkomstenbelasting – de oorzaken en gevolgen van de waardeverandering van geld – de prijscompensatie als middel om koopkrachtverlies tegen te gaan en kan dit inzicht toepassen in een gegeven casus.			X
EC/V/2	Verwerven, verwerken en verstrekken van informatie			
12.	De kandidaat kan zelfstandig informatie verwerven, verwerken en verstrekken in het kader van het sectorwerkstuk.			X
EC/V/3	Vaardigheden in samenhang			CE
13.	De kandidaat kan de vaardigheden uit het kerndeel in samenhang toepassen.			X

Opmerkingen

Een uitgebreide beschrijving van het examenprogramma is te vinden via de volgende link: www.examenblad.nl

Vak	Maatschappijleer	Afdeling	mavo
Methode	Thema's Maatschappijleer Essener		

Toetsen							
Toetscode	Inhoud en omschrijving	Toetsvorm	Domeinen	Duur	Afname	Weging %	Herkansbaar
m3mase1	H1 Wat is maatschappijleer? H4 Politiek	schriftelijk	ML/1/K1 ML/1/K2 ML/1/K3 ML/1/K6	90'	PWW 1	25	ja
m3mase2	H1 Wat is maatschappijleer? H7 Pluriforme samenleving H5 Media	schriftelijk	ML/1/K1 ML/1/K2 ML/1/K3 ML/1/K4 ML/1/K7	90'	PWW 2	20	ja
m3mase3	H1 Wat is maatschappijleer? H6 Nederland en de wereld? H5 Rechtsstaat	schriftelijk	ML/1/K1 ML/1/K2 ML/1/K3 ML/1/K5 ML/1/K6	90'	PWW 3	25	ja

Praktische opdrachten							
Toetscode	Inhoud en omschrijving	Domeinen	Duur	Afname	Weging %	Herkansbaar	
m3mapo1	PO politiek met betrekking tot activiteit politiek orgaan.	ML/1/K1 ML/1/K2 ML/1/K3 ML/1/K6	2 lessen	oktober 2024	10	nee	
m3mapo2	PO met betrekking tot: H1 Wat is maatschappijleer? H4 politiek H3 cultuur en identiteit H8 werk	ML/1/K1 ML/1/K2 ML/1/K3 ML/1/K4 ML/1/K5	4 lessen	december 2024	10	nee	
m3mapo3	PO met betrekking tot het hoofdstuk H5 rechtstaat	ML/1/K1 ML/1/K2 ML/1/K3 ML/1/K6	2 lessen	april 2025	10	nee	

Handelingsdelen			
Toetscode	Inhoud en omschrijving	Domeinen	Afname / inleveren

Examenprogramma

ML1/K/1	Oriëntatie op leren en werken
ML1/K/2	Basisvaardigheden
ML1/K/3	Leervaardigheden in het vak maatschappijleer
ML1/K/4	Cultuur en socialisatie
ML1/K/5	Sociale verschillen
ML1/K/6	Macht en zeggenschap
ML1/K/7	Beeldvorming en stereotypering

Opmerkingen

Een uitgebreide beschrijving van het examenprogramma is te vinden via de volgende link: www.examenblad.nl

Maatschappijleer wordt afgesloten in leerjaar 3, voor alle leerlingen die maatschappijleer met een cijfer lager dan 6,5 hebben afgerond wordt in mavo 4 een inhaalprogramma aangeboden.

Vak	Maatschappijkunde	Afdeling	mavo
Methode	Essener		

Toetsen							
Toetscode	Inhoud en omschrijving	Toetsvorm	Domeinen	Duur	Afname	Weging %	Herkansbaar
m4maskse1	SE Politiek + analyse	schriftelijk	ML2/K/V1/4	90'	PWW 1	25	ja
m4maskse2	SE Criminaliteit + analyse	schriftelijk	ML2/K/V1/7,8	90'	PWW 2	25	ja
m4maskse3	Criminaliteit + Politiek + Massamedia + analyse	schriftelijk	ML2/K/V1/4,7,8	90'	PWW 3	35	ja

Praktische opdrachten							
Toetscode	Inhoud en omschrijving	Domeinen	Duur	Afname	Weging %	Herkansbaar	
m4maskpo1	Pluriforme samenleving en Massamedia (samengesteld cijfer)	ML2/V1	4 lessen	maart 2025	15	nee	

Handelingsdelen			
Toetscode	Inhoud en omschrijving	Domeinen	Afname / inleveren

Examenprogramma

ML2/K/4	Politiek en beleid	BB CE	KB CE	GL/TL CE
5.	De kandidaat kan: <ul style="list-style-type: none"> Nederland typeren als een parlementaire democratie in een rechtsstaat uitleggen op welke wijze overheidsbeleid tot stand komt, de invloed van de Europese Unie daarin herkennen en noemen/herkennen hoe Europese besluiten tot stand komen mogelijkheden beschrijven die individuele burgers en belangen- of pressiegroepen hebben om de politieke besluitvorming te beïnvloeden van politieke partijen en stromingen standpunten en de uitgangspunten noemen en herkennen. 	X		
6.	De kandidaat kan: <ul style="list-style-type: none"> Nederland typeren als een parlementaire democratie in een rechtsstaat en als een constitutionele monarchie uitleggen op welke wijze overheidsbeleid tot stand komt, de invloed van de Europese Unie daarin aangeven/herkennen, en noemen/herkennen hoe Europese besluiten tot stand komen mogelijkheden beschrijven die individuele burgers en belangen- of pressiegroepen hebben om de politieke besluitvorming te beïnvloeden van politieke partijen en stromingen standpunten en de uitgangspunten herkennen, noemen en verklaren. 		X	X

ML2/K/5	Mens en werk	BB	KB	GL/TL
7.	De kandidaat kan: <ul style="list-style-type: none"> functies en maatschappelijke waardering van arbeid herkennen de rol van de overheid ten aanzien van arbeid en de kenmerken van de verzorgingsstaat herkennen herkennen wat de invloed is van arbeidsverdeling op de sociale ongelijkheid op het gebied van arbeid verschillende belangen en belangenorganisaties herkennen en aangeven welke middelen er zijn om voor belangen op te komen in overleg- en conflictsituaties oorzaken en gevolgen van veranderingen op de arbeidsmarkt noemen. 	X		
8.	De kandidaat kan: <ul style="list-style-type: none"> de functies en maatschappelijke waardering van arbeid herkennen en beschrijven, en factoren noemen die van invloed zijn op de cultuur van een bedrijf de rol van de overheid ten aanzien van arbeid en de problematiek van de verzorgingsstaat herkennen en beschrijven uitleggen welke invloed maatschappelijke arbeidsverdeling heeft op de sociale ongelijkheid in de samenleving een beschrijving geven van de arbeidsverhoudingen in Nederland oorzaken en gevolgen van veranderingen op de arbeidsmarkt noemen en verklaren. 		X	X

ML2/K/6	De multiculturele samenleving	BB	KB	GL/TL
9.	De kandidaat kan: <ul style="list-style-type: none"> Nederland als multiculturele samenleving typeren en het overheidsbeleid ten aanzien hiervan herkennen en beschrijven de sociaal-economische positie van allochtone groepen beschrijven aangeven hoe met uitingen van vooroordelen en discriminatie kan worden omgegaan vanuit het beginsel van gelijkwaardigheid en respect. 	X		
10.	De kandidaat kan: <ul style="list-style-type: none"> de culturele differentiatie in Nederland beschrijven en ontwikkelingen daarin noemen, alsmede het overheidsbeleid en visies ten aanzien van de multiculturele samenleving beschrijven de sociaal-economische positie van allochtone groepen beschrijven en verklaren aangeven hoe met uitingen van vooroordelen en discriminatie kan worden omgegaan vanuit het beginsel van gelijkwaardigheid en respect. 		X	X
ML2/K/7	Massamedia			
11.	De kandidaat kan: <ul style="list-style-type: none"> de betekenis van massamedia voor de samenleving herkennen factoren en ontwikkelingen herkennen en noemen als het gaat om de inhoud en programmering van massamedia, en nieuwsvoorziening kritisch beoordelen in voorbeelden de rol herkennen die media kunnen vervullen bij beeldvorming (waaronder vooroordelen en stereotypen), en bij de overdracht van waarden en normen informatie vergelijken van verschillende media en verschillen daarin herkennen. 	X		
12.	De kandidaat kan: <ul style="list-style-type: none"> de betekenis van massamedia voor de samenleving herkennen en beschrijven factoren en ontwikkelingen herkennen en noemen als het gaat om de inhoud en programmering van massamedia, en nieuwsvoorziening kritisch beoordelen benoemen wat de rol van de media is bij beeldvorming en aangeven hoe er sprake is van beïnvloeding door massamedia informatie vergelijken van verschillende media en verschillen daarin verklaren. 		X	X

Opmerkingen

Een uitgebreide beschrijving van het examenprogramma is te vinden via de volgende link: www.examenblad.nl

Dit vak wordt alleen in het vierde leerjaar gegeven.

Vak	BTE	Afdeling	mavo
Methode	-		

Toetsen							
Toetscode	Inhoud en omschrijving	Toetsvorm	Domeinen	Duur	Afname	Weging %	Herkansbaar
m4btese1	Proefwerk beeldende begrippen	schriftelijk	K1, K3, K6	45'	PWW 1	10	ja
m4btese2	Proefwerk examenstijl	schriftelijk	K1, K3, K6	90'	PWW 2	10	ja
m4btese3	Proefwerk examenthema	schriftelijk	K1, K3, K6	120'	PWW 3	15	ja

Praktische opdrachten							
Toetscode	Inhoud en omschrijving	Domeinen	Duur	Afname	Weging %	Herkansbaar	
m4btupo1	Beeldende opdracht thema 1	K2, K3, K4, K5, K6, K7, K8, V1, V2		periode 1	25	nee	
m4btupo2	Beeldende opdracht thema 2	K2, K3, K4, K5, K6, K7, K8, V1, V2		periode 2	25	nee	
m4btupo3	Verwerkingsopdracht excursies	K1, K4, K7, K8, V2, V3		periode 1, 2, 3	15	nee	

Handelingsdelen			
Toetscode	Inhoud en omschrijving	Domeinen	Afname / inleveren

Examenprogramma

Exameneenheden		GT	CE	moet op SE	mag op SE
BV/K/1	Oriëntatie op leren en werken	X		GT	
BV/K/2	Basisvaardigheden	X		GT	
BV/K/3	Leervaardigheden in de beeldende vakken	X	GT	GT	
BV/K/4	Beeldend werk, productief	X		GT	
BV/K/5	Werkproces, productief	X		GT	
BV/K/6	Middelen, productief	X		GT	
BV/K/7	Beschouwen – eigen werk, reflectief	X		GT	
BV/K/8	Beschouwen – werk van anderen, reflectief	X	GT		GT
BV/V/1	Eindopdracht, productief en reflectief	X	GT		GT
BV/V/2	Verwerven, verwerken en verstrekken van informatie	X		GT	
BV/V/3	Vaardigheden in samenhang	X	GT		GT

Opmerkingen

Een uitgebreide beschrijving van het examenprogramma is te vinden via de volgende link: www.examenblad.nl

Vak	Godsdienst						Afdeling	mavo
Methode	Perspectief							

Toetsen							
Toetscode	Inhoud en omschrijving	Toetsvorm	Domeinen	Duur	Afname	Weging %	Herkansbaar
m3gdse1	Toets hoofdstuk 13 Toekomst	schriftelijk		60'	leerjaar 3	30	ja
m3gdse2	Presentatie Religie & Maatschappij	presentatie		10' – 15'	leerjaar 3	20	nee
m3gdse3	Portfolio-opdracht Levensvragen	werkstuk		n.v.t.	leerjaar 3	50	nee

Praktische opdrachten							
Toetscode	Inhoud en omschrijving	Domeinen	Duur	Afname	Weging %	Herkansbaar	

Handelingsdelen			
Toetscode	Inhoud en omschrijving	Domeinen	Afname / inleveren

Examenprogramma
Dit programma is bepaald door het bevoegd gezag van de school

Opmerkingen
De schrijfoopdracht wordt via Magister ingeleverd in Word- of Pdf-formaat. Andere bestandsformaten of inlevermethoden zijn ongeldig. Schrijfoopdrachten worden gecontroleerd op plagiaat. Dit vak wordt afgesloten in klas 3.

Vak	LO1						Afdeling	mavo
Methode								

Toetsen							
Toetscode	Inhoud en omschrijving	Toetsvorm	Domeinen	Duur	Afname	Weging %	Herkansbaar

Praktische opdrachten							
Toetscode	Inhoud en omschrijving	Domeinen	Duur	Afname	Weging %	Herkansbaar	
m4lopo1	Eindcijfer klas 3 mavo/havo	LO1/K/1 LO1/K/2, LO1/K/3, LO1/K/4, LO1/K/5, LO1/K/6, LO1/K/7, LO1/K/8, LO1/K/9.	n.v.t.	leerjaar 3	25	nee	
m4lopo2	Sportfolio	LO1/K/1, LO1/K/2, LO1/K/3.	n.v.t.	periode 1/2	18	nee	
m4lopo3	Keuzeonderdeel 1	LO1/K/2, LO1/K/3, LO1/K/4.	n.v.t.	periode 1	19	nee	
m4lopo4	Keuzeonderdeel 2	LO1/K/2, LO1/K/3, LO1/K/4.	n.v.t.	periode 1/2	19	nee	
m4lopo5	Keuzeonderdeel 3	LO1/K/2, LO1/K/3, LO1/K/4.	n.v.t.	periode 1/2	19	nee	

Handelingsdelen			
Toetscode	Inhoud en omschrijving	Domeinen	Afname / inleveren
m4lohd1	Sportdag mavo 4	LO1/K/1, LO1/K/2, LO1/K/9.	periode 1

Examenprogramma

3. lichamelijke opvoeding 1

LO1/K/1	Oriëntatie op leren en werken	BB	KB	GL/TL
1.	De kandidaat kan het belang van bewegen en sport binnen de eigen loopbaan en in de maatschappij verwoorden.	X	X	X
LO1/K/2	Basisvaardigheden			
2.	De kandidaat kan in bewegingssituaties basisvaardigheden toepassen die betrekking hebben op communiceren, zelfstandig (samen)werken en informatie verwerven en verwerken.	X	X	X
LO1/K/3	Leervaardigheden in het vak lichamelijke opvoeding			
3.	De kandidaat ontwikkelt zich ten aanzien van een aantal vaardigheden in bewegen en sport die bijdragen tot de ontwikkeling van de eigen leerkanalen, zoals: - Kunnen omgaan met regels en een bijdrage leveren aan een sportief verloop en aan de veiligheid van zichzelf en anderen - Eenvoudige regeltaken uitvoeren om samen bewegingssituaties op gang te kunnen brengen en houden - In bewegingssituaties kunnen omgaan met elementen als lukken en mislukken en winst en verlies - Verschillen in prestatieniveau, motieven, interesses, culturele achtergronden en geslacht hanteren binnen bewegingssituaties - Oriënteren op de eigen sportloopbaan en eigen voorkeuren aangeven ten aanzien van bewegen en sport - Kritisch reflecteren op opgedane ervaringen in relatie tot eigen wensen, motieven en mogelijkheden.	X	X	X
LO1/K/4	Spel			
4.	De kandidaat kan alleen en in samenwerking met anderen de volgende spelen uitvoeren: - Een slag- en loopspel, drie doelspelen, twee terugslagspelen (een vorm van volleybal en keuze uit minstens één vorm van badminton, tennis of tafeltennis), vormen van tik- en afgooispielen en daarbij: - Zich houden aan afgesproken regels, oog hebben voor veiligheid en regelende taken uitvoeren.	X	X	X

LO1/K/5	Turnen	BB	KB	GL/TL
5.	De kandidaat kan alleen en in samenwerking met anderen één of meer van de volgende turnactiviteiten uitvoeren: - Steun- en vrij springen, herhaald springen, zwaaien, balanceren en acrobatiek en daarbij: - Adequaat omgaan met risico's en meehelpen bij regelende taken, waaronder hulpverlenen.	X	X	X
LO1/K/6	Bewegen op muziek			
6.	De kandidaat kan alleen of samen met anderen één van de volgende vormen van bewegen op muziek uitvoeren: - Ritme en bewegen, streetdance, jazzdans of conditionele vormen op muziek en daarbij regelende taken uitvoeren, waaronder een eenvoudige variatie ontwerpen en uitvoeren. dan wel: - indien het bevoegd gezag hier op grond van de identiteit voor kiest, een vorm van bewegen op muziek naar keuze, of een andere bewegingsactiviteit waarbij ritme en tempo bepalend zijn.	X	X	X
LO1/K/7	Atletiek			
7.	De kandidaat kan alleen en in samenwerking met anderen vormen van de volgende atletiekactiviteiten uitvoeren: - Hardlopen, ver- en hoogspringen en één vorm van werpen, stoten of slingeren en daarbij: - Basiskenmerken van training aangeven, conditieaspecten meten, oog hebben voor veiligheid en regelende taken uitvoeren.	X	X	X
LO1/K/8	Zelfverdediging			
8.	De kandidaat kan alleen en in samenwerking met anderen één van de volgende vormen zelfverdediging uitvoeren: - Stoetspelen (bijvoorbeeld: vormen van judo), trefspelen (bijvoorbeeld: vormen van boksen, schermen of karate-do) en daarbij: - Veiligheidsregels en (etiquette) regels bij zelfverdediging in acht nemen en regelende taken uitvoeren.	X	X	X

LO1/K/9	Actuele bewegingsactiviteiten	BB	KB	GL/TL
9.	De kandidaat kan alleen en in samenwerking met anderen twee nieuwe, actuele bewegingsactiviteiten uitvoeren die hij kan kiezen uit een aanbod dat bij voorkeur niet behoort tot één van de hierboven genoemde activiteitsgebieden (bijvoorbeeld water-, winter- of outdoorsporten).	X	X	X

Opmerkingen

Een uitgebreide beschrijving van het examenprogramma is te vinden via de volgende link: www.examenblad.nl

Vak	LO2						Afdeling	mavo
Methode								

Toetsen							
Toetscode	Inhoud en omschrijving	Toetsvorm	Domeinen	Duur	Afname	Weging %	Herkansbaar

Praktische opdrachten							
Toetscode	Inhoud en omschrijving	Domeinen	Duur	Afname	Weging %	Herkansbaar	
m4lo2po1	Slag- & Loopspel	LO2/K/2, LO2/K/3, LO2/K/4, LO2/K/10.	n.v.t.	periode 1	9	nee	
m4lo2po2	Zelfverdediging	LO2/K/2, LO2/K/3, LO2/K/8.	n.v.t.	periode 1	9	nee	
m4lo2po3	EHBSO	LO2/K/2, LO2/K/3, LO2/K/11.12.	n.v.t.	periode 1	12	nee	
m4lo2po4	Lesgeven / Microteach	LO2/K/2, LO2/K/3, LO2/K/4, LO2/K/5, LO2/K/7, LO2/K/8 LO2/K/9, LO2/K/10, LO2/K/11.12.	n.v.t.	periode 1/2	16	nee	
m4lo2po5	Terugslagspel	LO2/K/2, LO2/K/3, LO2/K/4, LO2/K/10.	n.v.t.	periode 1/2	9	nee	
m4lo2po6	Vaardigheden	LO2/K/3, LO2/K/5 LO2/K/7, LO2/K/10.	n.v.t.	periode 2	12	nee	
m4lo2po7	Fitness / Trainingsschema	LO2/K/2, LO2/K/9, LO2/K/10, LO2/K/11.11.	n.v.t.	periode 2	12	nee	
m4lo2po8	Organiseren	LO2/K/2, LO2/K/10, LO2/K/12.	n.v.t.	periode 1/2	12	nee	
m4lo2po9	Bewegen & Muziek	LO2/K/3, LO2/K/6.	n.v.t.	periode 2	9	nee	

Handelingsdelen			
Toetscode	Inhoud en omschrijving	Domeinen	Afname / inleveren
m4lo2hd1	Stage	LO1/K/1, LO2/K/10, LO2/K/11.11, LO2/K/11.12, LO2/K/12.	periode 1/2
m4lo2hd2	Actuele bewegingsactiviteiten	LO2/K/2, LO2/K/9.	periode 1/2

Examenprogramma

3. Lichamelijke opvoeding 2

		BB	KB	GL/TL
LO1/K/1	Oriëntatie op leren en werken			
1.	De kandidaat kan het belang van bewegen en sport binnen de eigen loopbaan, vrijwilligerswerk en in de maatschappij verwoorden.			x
LO2/K/2	Basisvaardigheden			
2.	De kandidaat kan basisvaardigheden toepassen die betrekking hebben op communiceren, samenwerken en informatie verwerven en verwerken.			x
LO2/K/3	Leervaardigheden in het vak lichamelijke opvoeding			
3.	De kandidaat ontwikkelt een aantal vaardigheden in bewegen en sport, zoals: - Omgaan met regels en een bijdrage leveren aan een sportief verloop en aan de veiligheid van zichzelf en anderen; - Regeltaken uitvoeren om samen bewegingssituaties op gang te kunnen brengen en houden; - In bewegingssituaties omgaan met aspecten als lukken en mislukken en winst en verlies; - Omgaan met verschillen in prestatieniveau, motieven, interesses, culturele achtergronden en geslacht binnen bewegingssituaties; - Zich oriënteren op de eigen sportloopbaan en eigen voorkeuren aangeven ten aanzien van bewegen en sport; - Kritisch reflecteren op opgedane ervaringen in relatie tot eigen wensen, motieven en mogelijkheden.			x
LO2/K/4	Spel			
4.	De kandidaat kan samen met anderen minimaal één doelspel, twee terugslagspelen, één honkloopspel en diverse tikspelen uitvoeren, waarbij het gaat om verdieping ten opzichte van LO1.			x
LO2/K/5	Turnen			
5.	De kandidaat kan alleen en samen met anderen twee verschillende vormen van turnen uitvoeren, waarbij het gaat om verdieping ten opzichte van LO1.			x
LO2/K/6	Bewegen op muziek			
6.	De kandidaat kan twee vormen van bewegen op muziek uitvoeren, waarbij het gaat om verdieping ten opzichte van LO1.			x
LO2/K/7	Atletiek			
7.	De kandidaat kan alleen en samen met anderen minimaal één loop-, één spring en één werponderdeel uitvoeren, waarbij het gaat om verdieping ten opzichte van LO1.			x

LO2/K/8	Zelfverdediging			
8.	De kandidaat kan samen met anderen één vorm van zelfverdediging uitvoeren, waarbij het gaat om verdieping ten opzichte van LO1.			x
LO2/K/9	Actuele bewegingsactiviteiten			
9.	De kandidaat kan alleen of samen met anderen twee nieuwe, actuele bewegingsactiviteiten uitvoeren.			x
LO2/K/10	Bewegen regelen			
10.	De kandidaat kan alleen of samen met anderen diverse regeltaken uitvoeren en één regelende rol uitvoeren waarbij de kandidaat niet zelf als beweging is betrokken.			x
LO2/K/11	Bewegen en samenleving en gezondheid			
11.	De kandidaat kan verschillende betekenissen van bewegen en sport aangeven in de samenleving en ook de meer persoonlijke waarde en motieven voor deelname.			x
12.	De kandidaat kan: - deelnemen aan een trainings- en fitnessprogramma, - de betekenis van bewegen en sport aangeven voor de gezondheid in ruime zin, - eerste hulp verlenen bij eenvoudige blessures, - afspraken maken die de veiligheid bevorderen.			x
LO2/K/12	Beroepspraktijkvorming			
13.	De kandidaat kan zich oriënteren op beroep of vrijwilligerswerk door het vervullen van (regel)taken in het werkveld van sport en bewegen.			x

Opmerkingen

Een uitgebreide beschrijving van het examenprogramma is te vinden via de volgende link: www.examenblad.nl

Vak	Techniek & Technologie (T&T)	Afdeling	mavo
Methode			

Toetsen							
Toetscode	Inhoud en omschrijving	Toetsvorm	Domeinen	Duur	Afname	Weging %	Herkansbaar

Praktische opdrachten							
Toetscode	Inhoud en omschrijving	Domeinen	Duur	Afname	Weging %	Herkansbaar	
m3t&tpo1	Project 1	A/1,A/2,B/3,B/4,B/10,C/12	n.v.t.	periode 1/2	10	nee	
m3t&tpo2	Project 2	A/1,A/2,B/6,B/7,B/10,C/12 C/14	n.v.t.	periode 2/3	10	nee	
m3t&tpo3	Project 3	A/1,A/2,B/5,B/9,B/10,C/12 C/13,C/15	n.v.t.	periode 3	15	nee	
m4t&tpo4	Project 4	A/1,A/2,B/3,B/4,B/10,B/11 C/12,C/14,C/16	n.v.t.	periode 1	30	nee	
m4t&tpo5	Project 5	A/1,A/2,B/5,B/8,B/9,B/10 B/11,C/12,C/14,C/17	n.v.t.	periode 2	35	nee	

Handelingsdelen			
Toetscode	Inhoud en omschrijving	Domeinen	Afname / inleveren
m4t&thd1	Oriëntatie 1	A/1	periode 2/3
m4t&thd2	Oriëntatie 2	A/1	periode 1/2

Examenprogramma

Examenprogramma

Domein A: Praktijkgerichte opdrachten

Eindterm 1 – Ontwikkelen van interesses

Doelzin: De leerling ontwikkelt eigen interesses door middel van ervaringen met externe opdrachtgevers.

Het gaat hierbij om:

- oriënteren op de sector, de branche en het werkveld waarin de opdrachtgever werkzaam is;
- beschrijven van producten, diensten en doelgroep van de opdrachtgever;
- inventariseren van taken en functies binnen de organisatie van de opdrachtgever inclusief de bij die functie behorende opleidingen;
- waarderen van ervaringen met externe opdrachtgevers;
- verbanden leggen tussen ervaringen en persoonlijke interesses.

Eindterm 2 – Ontwikkelen van kwaliteiten

Doelzin: De leerling ontwikkelt eigen kwaliteiten door het uitvoeren van praktijkgerichte opdrachten.

Het gaat hierbij om:

- evalueren van proces en resultaat;
- reflecteren op de eigen bijdrage aan proces en resultaat;
- benoemen van de eigen kwaliteiten;
- verbanden leggen tussen de eigen kwaliteiten, vervolgoopleidingen en toekomst op de arbeidsmarkt;
- formuleren van een persoonlijk leerdoel voor verdere ontwikkeling van kwaliteiten.

Domein B: Programmaoverstijgende vaardigheden

Eindterm 3 – Sociaal handelen

Doelzin: De leerling gaat passend om met mensen en situaties tijdens het uitvoeren van praktijkgerichte opdrachten voor externe opdrachtgevers.

Het gaat hierbij om:

- inleven in emoties, situaties en belevingswereld van anderen;
- uitdrukken van gedachten, gevoelens en ervaringen;
- afstemmen van handelen op mensen en situaties;
- bijdragen aan een veilig klimaat en een taakgerichte werksfeer.

Eindterm 4 – Samenwerken

Doelzin: De leerling werkt samen aan het realiseren van een gemeenschappelijk doel tijdens het uitvoeren van praktijkgerichte opdrachten voor externe opdrachtgevers.

Het gaat hierbij om:

- organiseren van samenwerking;
- voeren van een dialoog;
- ondersteunen van anderen in de samenwerking;
- geven, ontvangen en verwerken van feedback.

Eindterm 5 – Taalvaardigheden

Doelzin: De leerling gebruikt doelgericht taalvaardigheden tijdens het uitvoeren van praktijkgerichte opdrachten voor externe opdrachtgevers.

Het gaat hierbij om:

- afstemmen van taal op doel, gesprekspartner en context;
- mondeling en schriftelijk presenteren van zichzelf en het eigen werk.

Eindterm 6 – Rekenvaardigheden

Doelzin: De leerling gebruikt doelgericht rekenvaardigheden tijdens het uitvoeren van praktijkgerichte opdrachten voor externe opdrachtgevers.

Het gaat hierbij om:

- uitvoeren van berekeningen in de context;
- interpreteren van grafieken, tabellen en diagrammen.

Eindterm 7 – Digitale vaardigheden

Doelzin: De leerling gebruikt op een verantwoorde manier digitale technologie tijdens het uitvoeren van praktijkgerichte opdrachten voor externe opdrachtgevers.

Het gaat hierbij om:

- kiezen van passende hardware en software;
- delen van data, informatie en digitale content met bron- en naamsvermelding;
- beschermen van persoonlijke gegevens en privacy in digitale omgevingen.

Eindterm 8 – Analytische denkvaardigheden

Doelzin: De leerling gebruikt analytische denkvaardigheden om tot een oplossing te komen tijdens het uitvoeren van praktijkgerichte opdrachten voor externe opdrachtgevers.

Het gaat hierbij om:

- selecteren, vergelijken en ordenen;
- onderscheiden van hoofd- en bijzaken;
- benoemen van overeenkomsten en verschillen;
- benoemen van oorzaken en gevolgen;
- gebruiken van structuren en schema's.

Eindterm 9 – Kritische denkvaardigheden

Doelzin: De leerling gebruikt kritische denkvaardigheden om tot een oordeel te komen tijdens het uitvoeren van praktijkgerichte opdrachten voor externe opdrachtgevers.

Het gaat hierbij om:

- onderscheiden van verschillende perspectieven;
- wegen van betekenissen, belangen, waarden en overtuigingen;
- innemen van een standpunt op basis van informatie en argumenten.

Eindterm 10 – Creatieve denkvaardigheden

Doelzin: De leerling gebruikt creatieve denkvaardigheden om tot nieuwe ideeën te komen tijdens het uitvoeren van praktijkgerichte opdrachten voor externe opdrachtgevers.

Het gaat hierbij om:

- experimenteren met materialen en middelen;
- genereren van inzichten, verbanden en oplossingen;
- gebruiken van technieken die divergerend en convergerend denken ondersteunen.

Eindterm 11 – Onderzoeken

Doelzin: De leerling onderzoekt vraagstukken ten dienste van het uitvoeren van praktijkgerichte opdrachten voor externe opdrachtgevers.

Het gaat hierbij om:

- stellen van een onderzoeksvraag;
- verzamelen van informatie;
- wegen van informatie op betrouwbaarheid en bruikbaarheid;
- beantwoorden van een onderzoeksvraag;
- bepalen van vervolgstappen op basis van een onderzoeksresultaat.

Domein C: Programmaspecifieke vaardigheden

Eindterm 12 – Ontwerpen van een product

Doelzin: De leerling ontwerpt een innovatief product.

Het gaat hierbij om:

- genereren van ideeën en schetsen, rekening houdend met het programma van eisen;
- beoordelen of ideeën en schetsen passen bij het programma van eisen;
- onderbouwen van de keuze voor één idee en schets;
- omzetten van het gekozen idee naar een concept;
- visualiseren van het concept in een tekening.

Te denken valt aan:

- ontwerpen van een blikopener voor een reumapatiënt;
- ontwerpen van een app voor universeel gebruik van slimme huishoudelijke apparatuur;
- maken van een 3D-model voor een robotarm of tablethouder.

Eindterm 13 – Ontwerpen van een omgeving

Doelzin: De leerling ontwerpt een duurzame leefomgeving.

Het gaat hierbij om:

- genereren van ideeën op basis van omgevingsonderzoek;
- beoordelen of ideeën passen bij het programma van eisen;
- onderbouwen van de keuze voor één idee op basis van eigenschappen, levensduur en herkomst en kosten van materialen;
- omzetten van het gekozen idee naar een concept;
- visualiseren van het concept in een model.

Te denken valt aan:

- verduurzamen van een huis of gebouw;
- verbeteren van een speelplaats in het bos met behulp van materialen uit de omgeving;
- ontwerpen van een regenwateropvangsysteem voor een woonwijk.

Eindterm 14 – Maken van een prototype

Doelzin: De leerling maakt een functioneel prototype.

Het gaat hierbij om:

- opstellen van een plan van aanpak op basis van een ontwerp;
- verzamelen van duurzame materialen en gereedschappen;
- uitvoeren volgens het plan van aanpak en zelfgemaakte technische tekening, gebruik makend van persoonlijke beschermingsmiddelen;
- testen en bijstellen van het prototype op basis van het programma van eisen.

Te denken valt aan:

- maken van een maquette met bewegende objecten van een nieuw in te richten speeltuin;
- maken van een geprint 3D-model van een telefoonhouder voor op de fiets.

Eindterm 15 – Adviseren over toepassingen

Doelzin: De leerling adviseert over technologische toepassingen in de maatschappelijke sector.

Het gaat hierbij om:

- genereren van ideeën op basis van een behoeftenonderzoek;
- omzetten van ideeën naar technologische toepassingen;
- beoordelen van toepassingen op basis van financiële en organisatorische haalbaarheid en duurzaamheid;
- presenteren van verschillende toepassingen.

Te denken valt aan:

- implementeren van een zorgrobot in een verzorgingshuis;
- ontwikkelen van een interactieve rondleiding in een museum;
- inzetten van sportmetingen voor het geven van een beweegadvies.

Eindterm 16 – Adviseren over een energiesysteem

Doelzin: De leerling adviseert over het verbeteren van een energiesysteem.

Het gaat hierbij om:

- genereren van ideeën op basis van een marktonderzoek;
- omzetten van ideeën naar aanpassingen, rekening houdend met vorm, functie en werking van deelsystemen;
- visualiseren van de werking van deelsystemen binnen een groter systeem;
- beoordelen van aanpassingen op basis van financiële en organisatorische haalbaarheid en duurzaamheid;
- presenteren van verschillende aanpassingen.

Te denken valt aan:

- overstappen van een reguliere cv-installatie naar een warmtepomp in een wooncomplex;
- gebruiken van kleinere accu's met een gelijke actieradius voor elektrische auto's.

Eindterm 17 – Programmeren van software

Doelzin: De leerling programmeert een deel van de software voor de realisatie van een eindproduct.

Het gaat hierbij om:

- genereren van oplossingsrichtingen op basis van wensen van de gebruiker;
- opstellen van een plan van aanpak voor de realisatie van het eindproduct;
- onderbouwen van de keuze voor een technologie;
- uitvoeren volgens het plan van aanpak;
- evalueren en bijstellen van de toegepaste technologie.

Te denken valt aan:

- instellen en gebruiken van een 3D-printer, lasersnijder, VR-bril of drone;
- verwerken van een elektrisch circuit in een product;
- ontwikkelen van een app of interactieve website.

Opmerkingen

Een uitgebreide beschrijving van het examenprogramma is te vinden via de volgende link: www.examenblad.nl

Afnameperiodes kunnen afwijken door externe factoren.

Vak	CKV						Afdeling	mavo
Methode	-							

Toetsen							
Toetscode	Inhoud en omschrijving	Toetsvorm	Domeinen	Duur	Afname	Weging %	Herkansbaar

Praktische opdrachten							
Toetscode	Inhoud en omschrijving	Domeinen	Duur	Afname	Weging %	Herkansbaar	

Handelingsdelen			
Toetscode	Inhoud en omschrijving	Domeinen	Afname / inleveren
m3ckvhd1	Module 1: Architectuur	K 1, 2, 3, 4	periode 1
m3ckvhd2	Module 2: Beeldende Kunst	K 1, 2, 3, 4	periode 1, 2
m3ckvhd3	Module 3: Dans/muziek	K 1, 2, 3, 4	periode 2, 3
m3ckvhd4	Module 4: Fotografie/nieuwe media	K 1, 2, 3, 4	periode 3

Examenprogramma

		BB	KB	GL/TL
KV/K/1	Oriëntatie op leren en werken			
	De kandidaat kan zich oriënteren op de eigen loopbaan en het belang van kunst en cultuur in de maatschappij.	X	X	X
KV/K/2	Basisvaardigheden			
	De kandidaat kan basisvaardigheden toepassen die betrekking hebben op communiceren, samenwerking en informatie verwerven en verwerken.	X	X	X
KV/K/3	Culturele en kunstzinnige vorming en verdieping			
	De kandidaat kan zich een beeld vormen van het culturele en kunstzinnige veld door te kiezen voor en actief deel te nemen aan ten minste 4 culturele en kunstzinnige activiteiten die gerelateerd zijn aan verschillende kunstvakken (zoals bijvoorbeeld beeldende vorming, muziek, dans en drama). Ten minste één kunstzinnige activiteit resulteert in de productie en presentatie van eigen werk.	X	X	X
KV/K/4	Reflectie en kunstdossier			
	De kandidaat kan zijn culturele en kunstzinnige ontwikkeling inzichtelijk maken in een kunstdossier, waarvan de vorm door de school en de leerling tezamen bepaald wordt. Hij kan daarmee verslag doen van alle activiteiten die zijn ondernomen en hierop reflecteren.	X	X	X

Opmerkingen

Een uitgebreide beschrijving van het examenprogramma is te vinden via de volgende link: www.examenblad.nl

Vak	Rekenen	Afdeling	mavo
Methode	Eigen materiaal, gebaseerd op voormalige 2F toetsen		

Toetsen							
Toetscode	Inhoud en omschrijving	Toetsvorm	Domeinen	Duur	Afname	Weging %	Herkansbaar
m4rekse1	Rekentoets niveau 2F	schriftelijk	Getallen, verhoudingen, meten en meetkunde en verbanden	90'	leerjaar 4	100	ja

Praktische opdrachten							
Toetscode	Inhoud en omschrijving	Domeinen	Duur	Afname	Weging %	Herkansbaar	

Handelingsdelen			
Toetscode	Inhoud en omschrijving	Domeinen	Afname / inleveren

Examenprogramma	
Dit programma is bepaald door het bevoegd gezag van de school.	
Opmerkingen	
De rekentoets telt niet mee voor de slaag / zak regeling. Alleen leerlingen die geen wiskunde in hun pakket hebben moeten de rekentoets afleggen.	

Vak	LOB						Afdeling	mavo
Methode								

Toetsen							
Toetscode	Inhoud en omschrijving	Toetsvorm	Domeinen	Duur	Afname	Weging %	Herkansbaar

Praktische opdrachten							
Toetscode	Inhoud en omschrijving	Domeinen	Duur	Afname	Weging %	Herkansbaar	

Handelingsdelen			
Toetscode	Inhoud en omschrijving	Domeinen	Afname / inleveren
m4lobhd1	Bezoeken van één of meer (online) open dagen MBO's, scholenmarkten en/of meeloopdagen	Netwerken, werkexploratie, loopbaansturing	gedurende jaar 4
m4lobhd2	Werken met Qompas: opdrachten en lessen	Motieven-, kwaliteiten reflectie, loopbaansturing, werkexploratie	vanaf januari jaar 4
m4lobhd3	Eén of meer MOL gesprekken met mentor / coach / decaan betreffende de keuze na het VO	Motieven-, kwaliteiten reflectie, loopbaansturing, werkexploratie en netwerken	gedurende jaar 4
m4lobhd4	Aanmaken van een digitaal LOB dossier	Motieven-, kwaliteiten reflectie	vanaf januari jaar 4

Examenprogramma			
Opmerkingen			

2024-2026 Programma van Toetsing en Afsluiting

Toegestane hulpmiddelen vmbo CE 2025

Vak	Leerweg	Hulpmiddel
Alle vakken	Alle leerwegen	Basispakket, bestaande uit: - schrijfmateriaal incl. millimeterpapier - tekenpotlood - blauw en rood kleurpotlood - liniaal met millimeterverdeling - passer - geometrische driehoek - vlakgum - rekenmachine
Alle schriftelijke examens	Alle leerwegen	Eindelijk verklarend woordenboek Nederlands <i>of</i> woordenboek Nederlands-thuis taal en/of thuis taal- Nederlands
Moderne vreemde talen	Alle leerwegen	Woordenboek naar en van de doel taal Bij Engels: (op verzoek kandidaat) daarnaast ook woordenboek Engels-Engels
Wiskunde	Alle leerwegen	Naast of in plaats van de geometrische driehoek: een windroos Roosterpapier in cm ²
Nask 1, Nask 2	Alle leerwegen	Door CvTE goedgekeurd informatiemateriaal: Binas vmbo-kgt (2 ^e editie)

- Er mag geen Tipp-ex of blanco roller gebruikt worden
- De examens mogen niet met potlood worden gemaakt
- Je mag alleen papier gebruiken dat door de school wordt verstrekt

Kandidaten met dyslexie

Als de computer als schrijfgerei wordt ingezet bij de centrale examens Nederlands vmbo GL/TL, dient de spellingcontrole bij niet-dyslectische kandidaten uitgeschakeld te zijn. Aan kandidaten met een deskundigenverklaring omtrent dyslexie (volgens artikel 55 van het Eindexamenbesluit VO), mag het gebruik van spellingcontrole wel worden toegestaan.

Horloge en/of smartwatch en koptelefoon/oordoppen

Het is niet toegestaan om een horloge of smartwatch bij je te hebben of te dragen tijdens het examen. Ook een koptelefoon of oordoppen zijn niet toegestaan.